

Геррефорд тұқымды ІҚМ фенотиптік белгілері

Геррефорд тұқымының Республикалық Палатасы (бұдан әрі-Палата) етті мал шаруашылығы бойынша ҒЗИ мен шаруашылықтардан ұсынылған геррефорд тұқымындағы асыл тұқымды малдардың фенотиптік белгілері бойынша деректерді жеткізді:

Қазақстанға Еуропадан, АҚШ-тан, Австралиядан және Ресейден асыл тұқымды ірі қара малды әкелу әртүрлі тұқымдары бар геррефордтардың санын едәуір арттырды.

Фенотип:

Ағзаның барлық гендерінің жиынтығы оның генотипін құрайды. Дененің сыртқы белгілерден бастап, жасушалар мен мүшелердің құрылысы мен жұмыс істеу ерекшеліктерімен аяқталатын барлық белгілерінің жиынтығы - фенотип. Жануарлардың фенотипі (сыртқы және конституциясы, өнімділік көрсеткіштері) тұқым қуаламайтын (паратиптік) факторлардың әсерінен және тұқым қуалаушылықтың (генотиптің) әсерінен дамиды.

Шығу тегі: әкесі мен анасы жағынан ата-бабаларының кемінде үш қатары, таза тұқымды геррефордтар болуы керек.

Геррефорд тұқымды ІҚМ фенотиптік белгілері:

Түсі: малдың түсі қызыл, түрлі реңктері бар (қою қызылдан (шие) ашық қызылға дейін), ақ бас (әсіресе алдыңғы бөлігі), мойынның төменгі бөлігі, қолтық асты, құрсақ қуысының төменгі бөлігі, желін аймақтары мен аяқ ұштары, құйрықтарының ұшы. (құйрығында қара шаштың қоспасы бар), шоқтығы ақ немесе қызыл.

Мұрын айнасы – ашық қызғылт түсті.

Басы – ақ (әсіресе бет бөлігі);

Денесі – мойынның төменгі бөлігі, кеудешелері, құрсақ қуысының төменгі бөлігі, желін аймағы және аяқтың ұштары, сондай - ақ құйрық қылшығы-ақ (құйрығында қара шаш қоспасы бар), шоқтығы ақ немесе қызыл. Жануарлар қараңғы (шие) реңінен, көп жағдайда пигменттелген қабағы бар.

Мүйізі: мүйізді немесе тұқыл сиыр болуы мүмкін

Дене бітімі: биік, орташа, шағын.

Геррефорд тұқымының **Конституциясы** күшті, жиі дөрекілік жағына ауытқыған.

Ересек жануарлардың ет малына тән тікбұрышты формасы бар.

Мал басының басы қысқа, кең; мойны кең, қысқа; мүйіздері жағына бағытталған, алға және сәл жоғары бағытталған, олардың түсі ашық (ақ), ұштары қаралау; геррефорд тұқымының бөшке тәрізді кеуде қанқасы бар, терең, ұзын, қысқа, күшті, кең қойылған аяқтарда; алдыңғы бөлігі жақсы дамыған, шоқтығы, арқа, бел және құйымшақ тік, кең және бұлшықеті дамыған; кеуде дөңгелек, кең, мойын асты жақсы дамыған; бұлшық еті біркелкі дамыған; арты кең, тік; тері қалың, тері асты клетчаткаға бай; сүт белгілері әлсіз дамыған.

Геррефордтың **экстерьері** - бұл әдеттегі етті сиырдыкіндей, бірақ оның асыл тұқымды ерекшеліктері бар. Бұл ерекшеліктер иықтың жақсы орналасуымен және бұлшық еттенуінен тұрады. Геррефорд тұқымында кең және ұзын бел бар. Геррефорд тұқымды ІҚМ тән ерекшелігі, сондай-ақ үстіңгі бетінің тегістігі болып табылады. Жануардың бас тарағынан бастап, үстіңгі сызық түзу сызық.

Ескертпе:

Көз айналасындағы пигменттер - қарқынды күн радиациясы жағдайында қабағы пигменттелмеген ақбас тұқымына қарағанда қабағында және көз айналасында пигментациясы бар жануарлар көз обырымен аз ауырады.

Ұсыныс: герефорд тұқымына көз айналасындағы пигментті сақинасы бар жануарлар түріне селекция жүргізу.

